

СУТНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА

1. Сутність понять «співробітництво», «взаємодія», «партнерство».
2. Ідеї педагогіка партнерства.
3. Принципи педагогіка партнерства.
4. Риси педагогіки партнерства
5. Педагогіка партнерства як необхідна умова ефективності педагогічного процесу закладів дошкільної та середньої освіти

1. Сутність понять «співробітництво», «співпраця», «взаємодія», «партнерство».

В основі нової філософії взаємодії сім'ї та дошкільного закладу лежить ідея про те, що за виховання дітей несуть відповідальність батьки, а всі інші соціальні інститути покликані допомогти, підтримати, направити, доповнити їх виховну діяльність. Визнання пріоритету сімейного виховання потребує іншого змісту взаємин сім'ї та дошкільного закладу. Новизна таких взаємин визначається поняттями «взаємодія» та «співробітництво», «співпраця». *Суть даних понять* полягає у беззаперечній рівновартісності вкладу кожного учасника процесу та у відсутності привілею вказувати, контролювати та оцінювати. *Поняття «співпраця»* – означає спілкування «на рівних», де нікому не належить привілей вказувати, контролювати, оцінювати. Співпраця педагогів і батьків дозволяє краще пізнати дитину, подивитися на неї з різних позицій, побачити в різних ситуаціях, а отже, допомогти в її розвитку. Співробітництво – це спілкування «на рівних», де ніхто нікого не контролює, оцінює, ніхто нікому не дає вказівок. Взаємодія – спосіб організації спільної діяльності, яка здійснюється на основі соціальної перцепції і за допомогою спілкування. Загальну проблему взаємодії сім'ї та дошкільного закладу висвітлено у багатьох сучасних наукових дослідженнях: Л. Загик, В. Іванової, О. Кононко, В. Котирло, Т. Кулікова, С. Ладивір, Т. Маркової, В. Маїшевої, В. Нечаєвої, Л. Островської, Т. Поніманської та інших. *Педагогічна взаємодія педагогів та батьків* слід розглядати як процес погоджених впливів, гармонійних стосунків, що підпорядковані спільній меті, яка реалізується в спілкуванні «на рівних» та в спільній педагогічній діяльності щодо морального виховання старшого дошкільника. Щоб налагодити партнерські стосунки з батьками, важливо насамперед зацікавити, змотивувати їх, показати результативність і доцільність діяльності дошкільного закладу через позитивну динаміку в емоційному розвитку дитини, фізичному здоров'ї, навчально-розвивальних досягненнях дітей, у коректному порівнянні з їхніми попередніми результатами. Педагогам дошкільних закладів необхідно змінити об'єкт-суб'єктні відносини, тобто усвідомити і переконати членів родини, що вони є суб'єктами освітньо-виховного процесу. А це означає, що батьки та інші члени родини не повинні бути пасивними об'єктами впливу педагогів, а мають розпочати ефективну взаємодію з вихователями та дітьми на засадах партнерства з правом ініціативи, активної дії, самоконтролю. Партнерство у спільній діяльності вихователів дошкільного закладу і батьків допускає наявність суб'єктивних інтересів кожної із сторін, але виконання практичних дій цими сторонами забезпечує здійснення виховання дошкільників. Таким чином, спільна діяльність вихователів та батьків повинна дотримуватись таких принципів:

відвертість, доступність, добровільність, співробітництво. Переходимо до розкриття сутності поняття «партнерство». Що ми вкладаємо в поняття «партнерство»?

Словопедія визначає *партнерство* як добровільну співпрацю кількох осіб, фірм, організацій на підставі договорів, якими визначаються права, обов'язки, зобов'язання та відповідальність сторін. Зміст партнерства в освітньому просторі розкрито у дослідженнях: Ш. Амонашвілі (особливості гуманної педагогіки); О. Коханової (психологія партнерської взаємодії в освіті); С. Максименка (психологічні проблеми модернізації освіти в Україні); В. Моргуна (педагогіка співпраці, психологія толерантності); Г. Татаринцевої (методологічні підходи до визначення поняття «партнерство»); Н. Шигонської (філософський, психологічний, соціологічний та педагогічний аспекти сутності категорії «професійна взаємодія») та інших. Поняття «партнерство» розглядається вченими як: – система взаємин, які відбуваються у процесі певної спільної діяльності (І. Бех); – спосіб взаємодії і взаємин, організованих на принципах рівності, добровільності, рівнозначності та доповнюваності всіх її учасників (Я. Коломинський); організаційна форма спільної діяльності, що передбачає об'єднання осіб на відповідних умовах розподілу праці та активної участі в її реалізації (М. Левківський); – спосіб взаємин, за яких зберігаються права кожної із сторін, чітко узгоджені і злагоджені дії учасників спільної справи, що ґрунтуються на засадах взаємовигоди та рівноправності (Н. Бібік).

Термін «партнерство» визначається як: – система взаємовідносин, які відбуваються у процесі певної спільної діяльності; – спосіб взаємодії і взаємин, організованих на принципах рівності, добровільності, рівнозначності та доповнюваності всіх її учасників; – організаційна форма спільної діяльності, що передбачає об'єднання осіб на відповідних умовах розподілу праці та активної участі в її реалізації; спосіб взаємовідносин, за яких зберігаються права кожної із сторін, чітко узгоджені і злагоджені дії учасників спільної справи, що ґрунтуються на засадах взаємовигоди та рівноправності.

Педагогіка партнерства розглядається як – напрям педагогіки; – ключовий компонент концепції НУШ (Нової української школи); – форма взаємодії або підхід, спрямований на розвиток продуктивних відносин; – критерій для оцінки якості освітнього процесу; – інноваційний педагогічний метод, технологія. 2. Ідеї педагогіки партнерства. Педагогіка партнерства ґрунтується на таких ідеях: – навчання без примусу (Ш. Амонашвілі, В. Сухомлинський); – ідея важкої мети (С. Лисенкова, В. Шаталов); – ідея опори (Є. Ільїн, І. Іванов); – вільний вибір (Ш. Амонашвілі, І. Волков та інші); – ідея випередження (Б. Нікітін та інші); – ідея великих блоків (І. Волков, І. Іванов, М. Щетинін); ідея відповідної форми (Є. Ільїн та інші) тощо. 3. Принципи педагогіки партнерства Основні принципи, на яких будується педагогіка партнерства: – повага до особистості та взаємоповага всіх учасників освітнього процесу; – доброзичливе та позитивне ставлення одне до одного; – довіра у відносинах, стосунках та спільна наполеглива праця; – діалог — взаємодія — взаємоповага. Без діалогічності не вийде взаємодії, оскільки будь-яка спільна діяльність потребує уміння домовитися, вступити у діалог; порозуміння та ефективна комунікація задля досягнення спільної мети; – забезпечення права вільного вибору; – горизонтальна модель співпраці (всі учасники освітнього процесу мають бути рівноправними); – соціальне партнерство (добровільність визнання власних обов'язків та обов'язковість їх виконання).

4. Риси педагогіки партнерства

Основні риси педагогіки партнерства: – висування значущих цілей; визначення загальної мети, конкретних завдань, очікуваних результатів; – розроблення плану дій із виконання стратегічних завдань, спільне планування індивідуального темпу навчання; – методика «занурення», – колективна творча діяльність, – ідея переборення пізнавальних утруднень у колективній творчій діяльності; об'єднання кількох тем навчального матеріалу в окремі блоки; використання опор; – створення інтелектуального фону навчання; – методика випереджувального навчання; – реалізація диференційованого навчання; – оптимізація процесу партнерської взаємодії, дослідження її ефективності, здійснення необхідного коригування, виправлення можливих помилок; – активна участь дітей у контрольно-оцінювальній діяльності; – самоаналіз у процесі індивідуального і колективного підведення результатів діяльності